

Ylle Tampere ahistamiskandaali taustal: olen tänastesse moraalinormidesse ümber arvutatuna ka mehi ahistanud. Kümneid, ma arvan...

Ma olen üksjagu mõelnud [Aivar Mäe](#) juhtumi peale. Viimastel päevadel on olnud kolm — kaks meest, üks naine — inimest, kes on meie omavahelises vestluses jutuga ühel või teisel moel temani jõudnud, ning siis poolelt sõnalt vakatanud ja mulle (iseseisev naine, sõidab igasuguste suurte asjadega, ja kannab vikerkaarevärvilise randmerihmaga kella... Mine sa tea...) ehmunult otsa vaadanud: “Pole vist nimi, mida esile tõsta, aga mis töösse puutub, siis ta on proff.”

Olen rahustavalt vestluskaaslastele vastanud, et on mulgi Mäega olnud mõni tööalane kokkupuude ning saan kinnitada, et ta on kiire mõtlemisega ja konkreetne. “Laia jutuga” ehk üsna häälekas ja dominantne, aga meil on asjad hästi klappinud. Kaela pole me üksteisele langenud, vaid viisakas käepigistus. Jah, totraid nalju oleme jää sulatamiseks vastastikku visanud küll, aga mitte neil teemadel. Niisiis, ma ei oska selles konkreetnes asjas kaasa rääkida. Ei taha ka.

Küll aga olen elus kohanud inimesi, kes on tunginud mu intiimtsooni, ja seal laamendanud. Selleks on palju erinevaid võimalusi, jäägu need praegu minu teada. On asju, mida lihtsalt ei tehta, kui teist, aga ennekõike iseennast austatakse.

Kui ma nooremana ehk heitusingi, kui tegu oli minust kõrgemal redelipulgal seisjaga, ja ei osanud reageerida muul moel kui läksin lukku ja põdesin sisimas, siis mingil hetkel andsin endale aru, et see ei vii kuskile. Tegin iseendale selgeks, mis ma väärt olen ja kuidas end kohelda luban.

Iseendale otsa vaadata ja öelda, et olgu või terve kuningriik, eneseväärikusel ei ole hinnalipikut, ongi raske. Julgus vastu hakata ja kaitsta oma väärikust olukorras, kus keegi teine seda ei tee, tulebki vist elukogemusega. Võib-olla varemgi, kui sul on ema nagu minul, kes kuulab ja usaldab, ja kes on mind julgustanud olema iseseisev.

Ainult mina ise saan enda eest seista. Ainult mina saan teada anda, et mulle miski asi ei sobi ja punkt. Kui muu ei aita, tuleb piltlikult teravad hambad lüüa vastase kõige hellemasse kohta.

Mis siis juhtub? Võimalik, et järgneb tagakiusamine, avalik häbistamine, intriigid, “koha kätte näitamine”, ka vallandamine.

naistekas.delfi.ee
03.07.2020 09:53
Ylle Tampere
37000

Aivar Mäe

Jah, see on räsiv, alandav, õudne, aga seda ei pea kannatama. Parema õudne lõpp kui lõputu õudus.

Homme algab maailm uuesti: ma tean, et ma saan hakkama. Mul on toimiv aju, kaks kätt ja jalga, ma ei karda ühtegi tööd ning võtan meelega vastu erinevaid väljakutseid. Olen end treeninud ka kõige nirumas olukorras otsima lahendusi, mitte süüdlast. Mitte keegi ei saa mind sundida taluma ebameeldivusi ega töötama õhkkonnas, mis on piltlikult pisikuid täis.

Enne kui viskad esimese kivi...

Ja veel üks oluline teadmine: ka mina libastun. See suuvärk, mis mulle on kaasa antud ja mida ma poole sajandi jooksul usinalt kulutanud olen, ei ole kõige vaguram. Rääkimata sellest, et ma vahin kenasid ja tarku naisi lõug lillepeenras ja ei suuda ilusat hetke kasutamata jätta.

Meie küla hoovimüügi päeval kohtasin naist, kellel olid nii erilist värvi silmad ja ta ise nii imearmas, et ma lihtsalt pidin selle kohe sealsamas välja ütlemas. Daami abikaasa seisis kõrval ja oli korraks üsna kohkunud moega. Minu abikaasa tõmbas mind käisest, hästi vaikselt — “ole ettevaatlik, sulle võõras inimene ju!” —, aga seisuks ei läinud ja süüdistust ei saanud. Oli nagu ikka sellistel puhkudel: vabastav naer ja tõdemus, et keskmise eestlase keskmine temperament võiks olla kraadi võrra kangem, et sääraseid süüdimatult otsekoheseid momente (neid kenasid muidugi!) rohkem oleks.

Mis veelgi hullem, ma olen tänastesse moraalinormidesse ümber arvutatuna ka mehi ahistanud. Kümneid, ma arvan. Nende hulgas on kõige rohkem olnud ilmselt insenere, teisel kohal on bioloogid, kolmandat-neljandat jagavad füüsikud ja matemaatikud.

Helged pead on mu nõrkus. Kui keegi teeb midagi ägedat või selgitab asju nii, et ma saan korrapealt oma blufi käsiraamatusse uue terava peatüki kirja panna, olen ma olukorra fikseerinud küllalt ülevoolavalt, imetlust tagasi hoidmata.

Nõrgema närvikavaga mehe võib säärane paisu tagant valla pääsenud naine verest päris ära lüüa küll. Sellepärast ei kiirustagi ma pooli valima ja sellepärast ka, et nagu mu vanaema tavatses öelda: “Pole kätt hoidunud,” (ei ole olukorraga kursis).

Pimedusega... või millega löödud!?

Aivar Mäega seoses räägitakse kümnetest ahistatutest ja kiusatutest ning selline olukord on aastaid kestnud. “Ta ongi meil selline...omamoodi.”

Rahvusooperis, mis on üks osa eestlaste identiteedist, kus elatakse ja hingatakse ühes rütmis, koguni ühise perena, on kümneid, kellel on selles peres väga halb või lausa võimatu olla, ja keegi ei pane tähele, keegi ei paku abi, keegi ei kutsu abi!? See on ju absurdne!

Mõtlen siin nüüd, et selle asemel, et koguda allkirju ühelt ja teiselt poolt, arvata ja pooli valida, võiks küsida neilt, kes aastate jooksul on pihta saanud — kas nad kunagi tõsiselt seisid enda eest ja kaude teiste kannatajate eest? Kas nad ütlesid, et neile ei sobi mingi käitumine? Või mõne eriti nõmeda intsidendi juures — kas nad võtsid selle teema avalikult üles? Kas nad otsisid abi? Ja kui nad seda ei teinud, siis miks? Kannatajaid oli ju palju, kõik nad ei olnud kindlasti klaasist. Kõigile ei saanud ju sobida see “aga ta ongi omamoodi” õigustus. Seegi oleks absurdne.

Sest mis saanuks hullu juhtuda kui oleks vastu hakanud? Töökoha kaotus on kahtlemata suur tragöödia, kui teed seda, mida armastad. Teiste halvaks panu, kiusamine, klatš, kah jõe. Aga eneseväarikus, kas sellele saab panna külge hinnasildi?!

Isiklikus plaanis on õudne lõpp olukorras, kus tunned, et sa ei saa seda nagunii muuta ja see võitlus alavääristaks sind veelgi, parem kui lõputu õudus. Teadmine, et iseenda ees oled jäänud ausaks, on uskumatult palju väärt.

Ma ei poolda nn läbustavat juhtimisstiili ega õigusta mustreid — noblesse oblige — aga ma leian, et vastu tuleb hakata selsamal hetkel, kui keegi su intiimsooni tungib. Jah, see piir on meil kõigil erinev ja pole ühtegi seadust, mis tõmbaks selge joone “siit algab”. Vastu tuleb hakata kõigi vahenditega, mõistust, kolleege, seadust appi võttes. Eneseväarikusel ei ole hinnasilti.

Kui ebameeldivat intsidenti mõistuslikult kahe inimese vahel lahendada püüda (proovima peab!), siis olen märganud, et “joviaalsetele” ja “teistsugustele” tuleb üllatusena, et kedagi võib nende standardkäitumine häirida. Nad on omades muustrites nii sees, et ei oskagi muudmoodi mõelda või käituda.

Aga kui konkreetset “ei” käratada, siis saab isegi koer aru, et targem on sõna kuulata. Ja kui sõna “ei” ei aita, siis on see minu moodi “hambad kintsu” variant ka olemas. Allumatut koera tõstetakse kah kõrvust üles, et tal njuh tagasi tuleks. Ja seadus on siinkohal alati kaitsetuma poolel!

Sauna panin, küla läks...

Praegu käib inetu nõiajaht ja võidab see, kes karjub kõvemini, mis kokkuvõttes tähendab, et kaotame kõik, ja iga järgmist lugu, kus

anonüümsed kaebajad saavad sõna ja mitteanonüümsed annavad allkirju ja hakkavad toetama, ei võeta enam tõsiselt. Jama jätkub. Onuheinod ja Tädirumpolid puselevad rõõmsalt oma mustrites edasi.

Sellele loole punkti pannes mõtlen ma veel, et kui palju mulle võiks kinnimaja aastaid anda kõigi nende ahistamise episoodide eest? Kui juba, siis mõõdame kõigile sama mõõdupuuga või on ühed selleski loos teistest võrdsemad!?

Vabandan ühtlasi kõigi ees, kellele olen kannatusi põhjustanud enda teadmata. Ülejäänutega, kui midagi on olnud, oleme kohapeal klaariks saanud. Ükskõik siis kumbapidi.